

VI ÄR MED- PAKETET

om kommunikation, aktivitet
och delaktighet för vuxna med
flerfunktionsnedsättning

Taktil kommunikation

VI ÄR MED – PAKETET

Om kommunikation ,
aktivitet och delaktighet
för vuxna med
flerfunktionsnedsättning

**VI ÄR MED-
PAKETET**

Taktil kommunikation
Britt Claesson, Dart

2021-04-20

Taktil kommunikation

Taktil handlar om beröring

Beröring är en viktig kommunikationskanal för personer på tidig utvecklingsnivå. Det har sagts att det är "mänsklighetens tidigaste form av kommunikation" och "vårt mest grundläggande sätt att komma i kontakt med omvärlden".

Taktil kommunikation används här för att beskriva överföring av information och känsla vid beröring med taktila tecken och föremål

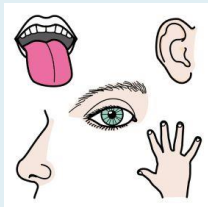
**VI ÄR MED-
PAKETET**

Nka
Nationellt kompetenscentrum anhöriga

Vårt taktila sinne

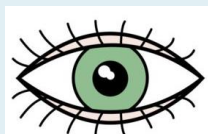
Sinnesupplevelser är ett måste för alla, de finns överallt hela tiden, men ibland kan det behövas lite hjälp för att kunna uppleva och tolka.

Vi använder många sinnen när vi vaknar, sinnesintryck som vi tolkar och som ger oss en bild av oss själva och vår omgivning.

Vi känner täckets tyngd mot kroppen, det känns varmt i sängen och kallt utanför täcket, vi ser om det är ljust ute, kanske luktar det något från köket, ljud hörs utifrån

Allt det där händer utan att vi i stort sett gör någonting förutom att ligga där i sängen.

Personer med FFN har svårare än andra att tolka sina sinnesintryck på egen hand. Då är det viktigt med en omgivning som är observant, som kan tolka och ge respons till personen på ett sätt som han eller hon kan uppfatta.

**VI ÄR MED-
PAKETET**

2021-04-20

4

Taktil Kommunikation

Personer med flerfunktionsnedsättning behöver som alla andra få en känsla av att vara delaktiga, att vara med

Då syn och hörsel inte räcker behöver personen uppleva och förstå sin omvärld med andra sinnen

Taktila signaler används för att förbereda personen på vad som ska hända ”här och nu”

**VI ÄR MED-
PAKETET**

Nka
Nationellt kompetenscentrum anhöriga

Taktila signaler

Bild 1:

En sjal kan vara en taktil signal för "nu ska du åka till korttids". Den taktila signalen kan vara med under hela resan som en påminnelse om vart man är på väg.

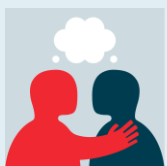
Bild 2:

Ett taktilt tecken är en signal för "nu ska du ta av dig tröjan" och görs i stunden för att förbereda på vad som är ska hända precis nu.

Bild 1

Bild 2

VI ÄR MED-
PAKETET

Nka
Nationellt kompetenscentrum anhöriga

Matildas taktila signaler

För att bli påmind har nätverket runt Matilda tagit fram foton på de aktuella signalerna och satt upp dem synligt för alla.

Här är några av hennes signaler

TaSSeLs

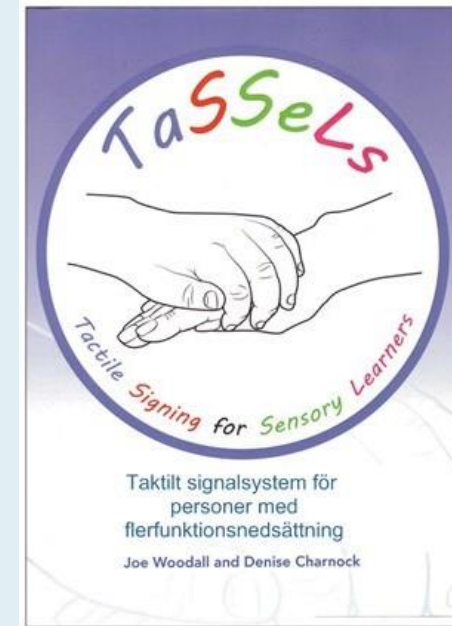
Tactile Signing for Sensory Learners

Taktilt signalsystem för personer med flerfunktionsnedsättning – stödpersoner använder taktila tecken som signal för att "nu ska något hända dig", Det är inte detsamma som taktilt teckenspråk

Metoden är utvecklad i England av

- Joe Woodall; specialpedagog
- Denise Charnock; leg. logoped

Kontaktuppgift: tasselstactilesigning@gmail.com

Referens:

Denise Charnock, Joe Woodall. (2017) TaSSeLs Tactile Signing for Sensory Learners (2nd edition)

Hart, P. (Author). (2010) Moving beyond the common touchpoint - discovering language with congenitally deafblind people.

VI ÄR MED-
PAKETET

2021-04-20

8

8

Taktila signaler – för vem

Personer

- på utvecklingsstegen Spontana handlingar och Medvetna handlingar i kommunikationsutvecklingstrappan, ofta i kombination med synnedsettning och/eller hörselnedsättning

Beröring

- TaSSeLs är ett system där beröring och samtidig betoning på det viktigaste orden används som signal i kommunikation med personer med flerfunktionsnedsättning.
- TaSSeLs är inte samma som taktilt teckenspråk eller socialhaptiska tecken

Stödkort

	<i>Starta med kontakttecknet</i> Säg: Dags att sova, God natt Stryk med din ena hands handrygg försiktigt ner på Ds panna. Håll kvar kontakten med hans händer med din andra hand.
God natt	

Referens:

Denise Charnock, Joe Woodall. (2017) TaSSeLs Tactile Signing for Sensory Learners (2nd edition)

Hart, P. (Author). (2010) Moving beyond the common touchpoint - discovering language with congenitally deafblind people.

VI ÄR MED-
PAKETET

TaSSeLs Grundtanke

Att se och respektera personen med funktionsnedsättning

Personens välbefinnande måste ses som det mest väsentliga

Kommunikation via beröring är viktig för personer på utvecklingsstegen Spontana handlingar och Medvetna handlingar

Undvik känsliga områden på kroppen.

Det fysiska stöd som ges ska INTE hålla fast personen eller kontrollera dennes rörelser.

Alla som arbetar med personen ska vara uppmärksamma på icke-verbal kommunikation

Referens:

Denise Charnock, Joe Woodall. (2017) TaSSeLs Tactile Signing for Sensory Learners (2nd edition)

Hart, P. (Author). (2010) Moving beyond the common touchpoint - discovering language with congenitally deafblind people.

**VI ÄR MED-
PAKETET**

2021-04-20

11

Vad kännetecknar TaSSeLs?

Tecknen är funktionella och kan användas i vardagens rutiner och aktiviteter

Alla tecken har ett startläge och ett slutläge

Enkelt språk i meningsfull kontext

Kombinationen av tal och beröring är viktig

Kärnvokabuläret består av 49 tecken och man väljer de tecken som är relevanta

Tecknen ska användas metodiskt och alla tecken ska utföras på samma sätt av alla stödpersoner

Referens:

Denise Charnock, Joe Woodall. (2017) TaSSeLs Tactile Signing for Sensory Learners (2nd edition)

Hart, P. (Author). (2010) Moving beyond the common touchpoint - discovering language with congenitally deafblind people.

Kontakttecken: steg 1

Placera dig framför personen

- Börja alltid med att säga personens namn innan beröring
- Håll ihop fingrarna så som bilderna visar
- Var tydlig med rörelsen så att personen vet att du kommunicerar

För person med hörselnedsättning:

- Lägg din hand på personens axel ca 2 sekunder innan du gör rörelsen som i bild 1

Referens:

Denise Charnock, Joe Woodall. (2017) TaSSeLs Tactile Signing for Sensory Learners (2nd edition)

Hart, P. (Author). (2010) Moving beyond the common touchpoint - discovering language with congenitally deafblind people.

**VI ÄR MED-
PAKETET**

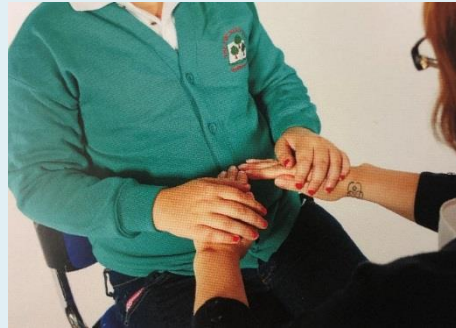
Kontakttecken - tre metoder

- Rekommenderad metod / Hand under hand
- Anpassad metod / Hand under hand
- Anpassad metod / Hand på kropp

Bild 4: Visa förflyttning när du är bakom personen.

- Säg namnet
- gör kontakttecknet enbart på axel
- därefter tecknet för förflyttning

1

2

3

4

Referens:

Denise Charnock, Joe Woodall. (2017) TaSSeLs Tactile Signing for Sensory Learners (2nd edition)

Hart, P. (Author). (2010) Moving beyond the common touchpoint - discovering language with congenitally deafblind people.

**VI ÄR MED-
PAKETET**

2021-04-20

14

Viktigt att tänka på

- OBS håll aldrig fast personens händer/armar om hen inte vill. Tvinga aldrig fram en rörelse.
- Var uppmärksam på om personen visar att hen inte tycker om beröring. Exempelvis om personen drar undan sina händer.

VI ÄR MED-
PAKETET

Nka
Nationellt kompetenscentrum anhöriga

2021-04-20

15

Viktigt att tänka på

Tala om vad som ska hända, betona huvudordet till exempel ”Nu ska du **äta**”

Aktiviteten ska utföras direkt efter att du har gjort tecknet

Avsluta med att personen har sina händer och armar i ett neutralt läge

VI ÄR MED-
PAKETET

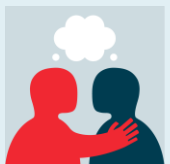

Nka
Nationellt kompetenscentrum anhöriga

Stödkort

- Stödkorten är ett foto och en text som beskriver hur tecknet ska utföras av alla som har kontakt med personen
- Stödkorten ska till exempel hänga synligt på personens stol

VI ÄR MED-
PAKETET

Nka
Nationellt kompetenscentrum anhöriga

2021-04-20

17

Utbildningar i TaSSeLs

- Steg 1 - en dag, en första introduktion i grunderna
- Steg 2 – två + en dag med eget arbete mellan dag 2 och 3. Fördjupad kunskap för att kunna handleda och göra lämpliga anpassningar.

Utbildningen hålls av
Joe Woodall; specialpedagog
Denise Charnock; leg. logoped

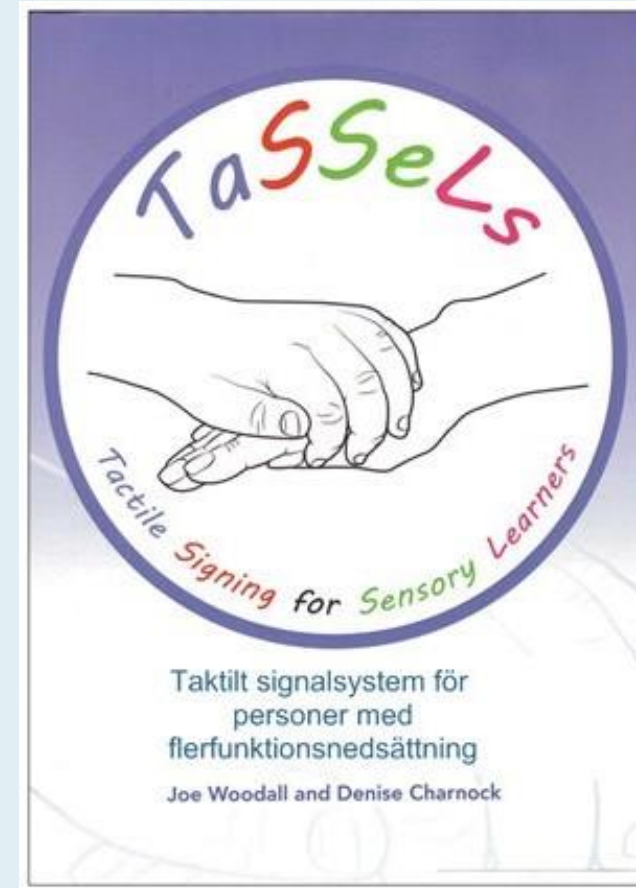

Material på svenska

Bok med bakgrund och instruktioner, en DVD med alla tecken och en CD med stödkort som kan anpassas individuellt.

Kontakt: Britt Nedestam

Tel: 031-880780 mobil 0706
332301 penndraget@telia.com

**VI ÄR MED-
PAKETET**

ALLMÄNNA
ARVSFONDEN

FUB

Nationellt kompetenscentrum anhöriga

**Tack Dan, Eve, Haris och Matilda
och era nätverk. Utan er hade inte
den här presentationen blivit
verklig.**

**VI ÄR MED-
PAKETET**

**ALLMÄNNA
ARVSFONDEN**

Nka
Nationellt kompetenscentrum anhöriga

2021-04-20

20